

Fett som kommunalt avfall – Skrivelse från Sveriges åkeriföretag: KOMMENTARER

Bakgrund

Avfall Sverige har tagit del av en skrivelse från Sveriges åkeriföretag ”Positionsdokument spillfett och fett från fettavskiljare” daterad den 20 december 2021 och skickad till en medlem i Avfall Sverige. Sveriges åkeriföretag anser, mot bakgrund av vad organisationen anger i sin skrivelse, inte att kommuner kan hävda ensamrätt när det gäller tömning av fettavskiljare. Ett sådant generellt ställningstagande är inte korrekt utifrån det sedan den 1 augusti 2020 i miljöbalken reglerade kommunala ansvaret för kommunalt avfall.

Avfall Sveriges kommentarer

Vad Åkeriföretagen påstår och argumenterar för är inte korrekt. Fett från fettavskiljare liksom spillfett från restauranger utgör kommunalt avfall och faller därmed under kommunalt ansvar när det uppstår som en följd av matberedning för omedelbar konsumtion. Det handlar om fett som uppstår som en följd av matberedning i bla. restauranger, självbetjäning eller ”take away” där det handlar om tillagning utan mellanhand av kompletta måltider eller drycker lämpliga för omedelbar konsumtion. Fett som uppstår som en följd av tillverkning faller däremot utanför definitionen av kommunalt avfall och därmed utanför det kommunala ansvaret för sådant avfall (tex. fett från tillverkningen i en livsmedelsindustri).

- Åkeriföretagens ställningstaganden och referenser till rättspraxis utgår från det som gällde avseende den tidigare hushållsavfallsdefinitionen. Tidigare rättspraxis avseende fett (de refererade domarna M 6920-19 respektive 6924-19) avsåg för det första inte restauranger som sådana utan snabbmatsrestauranger utan bordsservering, men domarna har inte någon giltighet i relation till den nu gällande definitionen av kommunalt avfall i 15 kap. 3 § miljöbalken.
- Att bedömningen avseende vad som tidigare utgjorde hushållsavfall har kunnat variera mellan olika kommuner har sin grund i att det ytterst är tillsynsmyndigheten i varje kommun som uttolkar hur definitionen ska tillämpas.
- Naturvårdsverkets tidigare vägledning avseende spillfett och fett från fettavskiljare är också överspelad eftersom även den förhåller sig till den tidigare gällande hushållsavfallsdefinitionen. Den gäller alltså inte längre.
- Regeringen har inte uttalat att regleringen av begreppet kommunalt avfall i 15 kap. 3 § miljöbalken och regleringen av ett kommunalt ansvar för kommunalt avfall i 15 kap. 20 § miljöbalken inte innebär någon förändring. Däremot uttalar regeringen att någon förändring i ansvarets omfattning inte har varit avsedd. De facto har dock regleringen av nämnda ansvar inneburit en förändring av ansvarets omfattning i praktiken.
- Avgörande för huruvida avfall från verksamheter utgör kommunalt avfall eller ej är om avfallet till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll. Närmare avgränsning av vad som utgör kommunalt avfall ges av avfallsförteckningen i bilaga 3 till avfallsförordningen (2020:614) och avsnitten 20 01 och 15 01.

- Avfallets ursprung har i relation till definitionen av kommunalt avfall endast en sekundär betydelse. Dvs. att det tidigare var avgörande huruvida avfall i renhållningssammanhang var jämförligt med avfall från hushåll samt uppkom som en direkt följd av vistelse i lokal eller anläggning (jfr den tidigare hushållsavfallsdefinitionen i 15 kap. 3 § miljöbalken och prop. 1997/98:45 del 2 s. 184 f) är inte längre relevant. Det är alltså istället avfallets karaktär och avfallets art och sammansättning i relation till avfallsförteckningen som är avgörande. (Avfall från tillverkning är alltså undantaget från vad som kan utgöra kommunalt avfall).
- När det gäller Naturvårdsverkets vägledning till definitionen om kommunalt avfall är det inte den som är avgörande för att kommunalt avfall från restauranger utgör kommunalt avfall utan vägledningen är endast en uttolkning av de ramar som följer av själva EU-definitionen (och som bekräftats av Eurostat i e-post till Naturvårdsverket) och det generella kommunala ansvar som regeringen har reglerat för kommunalt avfall. Det är alltså i lagstiftningen kommunens ansvar framgår.
- Naturvårdsverket bekräftar dock att fettavfall som härrör från beredning av mat i restaurangkök utgör kommunalt avfall. "Beredning av livsmedel för omedelbar konsumtion och vid diskning efter måltid från omedelbar konsumtion (avfallskod som inleds med 20)." Detta är bekräftat av EUs avdelning för avfallsstatistik vid Eurostat i e-post till Naturvårdsverket när Naturvårdsverket ställt den frågan.

-Det kan finnas olika uppfattningar om hur gällande lagstiftning ska uttolkas, men när det gäller fett som uppstår som en följd av matberedning i restauranger finns det inte några oklarheter i relation till avgränsningen av EUs definition av kommunalt avfall samt det i miljöbalken reglerade kommunala ansvaret för kommunalt avfall. För övrigt välkomnar Avfall Sverige att fett från matberedning i restauranger mm nu tydligt ligger under kommunalt ansvar. Detta är till gagn för den samlade miljö- och samhällsnyttan när det gäller hanteringen av sådana fraktioner. Däremot är det kommunala ansvaret förstås inte entydigt med att kommunen behöver utföra borttransporten i egen regi. Dessutom finns det en reglerad dispensmöjlighet för den verksamhetsutövare som önskar anlita annan aktör än kommunen för borttransport av avfallet, säger Sven Lundgren chefsjurist på Avfall Sverige.